

Sygn. akt I ACa 1778/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 maja 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Andrzej Struzik
Sędziowie:	SSA Grzegorz Krężolek (spr.) SSA Paweł Czepiel
Protokolant:	st.sekr.sądowy Beata Zaczyk

po rozpoznaniu w dniu 19 maja 2017 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa R. P. (1)

przeciwko Skarbowi Państwa - Sądowi Okręgowemu w K.

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 20 czerwca 2016 r. sygn. akt I C 28/16

- 1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I w ten sposób, że oddala powództwo w części tym punktem objętej i w punkcie III nadając mu treść: „zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 2.400 (dwa tysiące czterysta złotych) tytułem kosztów procesu”;**
- 2. zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 3.600 zł (trzy tysiące sześćset złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego;**
- 3. nie obciąża powoda opłatą od apelacji.**

SSA Grzegorz Krężolek SSA Andrzej Struzik SSA Paweł Czepiel

Sygn. akt I ACa 1778/16

UZASADNIENIE

Powód R. P. (1) w pozwie skierowanym przeciwko Skarbowi Państwa - Sądowi Okręgowemu wK., domagał się zasądzenia kwoty 32 883, 07 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 13 lutego 2013r , tytułem świadczenia wyrównującego szkodę jaką poniósł przez to , że Sad Okręgowy w K., wyrokiem z dnia 13 lutego 2013r , sygn. XII Ga 506/ 12 , oddalił jego apelację pod wyroku Sądu Rejonowego w T.

Orzeczenie to, w zakresie kwoty 32 883,07 złotych zostało , na skutek skargi powoda uznane przez Sąd Najwyższy , wyrokiem z dnia 16 stycznia 2015r , w sprawie o sygnaturze III CNP 1/14 , za niezgodne z prawem.

Wobec tego , skoro rozstrzygnięcie to przesądza o odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa , dla której podstawą jest art. 417¹§2 kc , żądanie pozwu jest uzasadnione , obejmując także odsetki , które należne są powodowi od daty wyroku , który okazał się być niezgodnym z prawem.

R. P. (1) wnosił także o obciążenie strony przeciwnej kosztami procesu , do których zaliczył również te, jakie poniósł w związku z zawezwaniem strony przeciwnej do próby ugodowej. Przedstawiciel strony pozwanej nie stawiał się bowiem bez usprawiedliwienia , na posiedzenie wyznaczone dla rozstrzygnięcia o nim.

Odpowiadając na pozew strona pozwana , reprezentowana przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa , domagała się oddalenia powództwa w całości oraz odciążenia powoda kosztami sporu.

W swoim stanowisku procesowym wskazywała , że odpowiedzialność deliktowa Skarbu Państwa zależna jest, poza orzeczeniem stwierdzającym niezgodność z prawem prawomocnego orzeczenia , od spełnienia kolejnych ustawowych przesłanek: powstania szkody oraz normalnego związku przyczynowego między bezprawnym zachowaniem sprawcy a tym uszczerbkiem . R. P. (1) dowiódł realizacji tylko jednej z nich , przedkładając orzeczenie Sądu Najwyższego w sprawie III CNP 1/14., będące właściwym prejudykatem , w rozumieniu art. 417¹§2 kc

Równocześnie strona pozwana zaakcentowała , iż Sąd Najwyższy , w motywach swojego orzeczenia wskazał , że rozstrzygając o apelacji powoda Sąd Okręgowy zrezygnował z przeprowadzenia, jako nieistotnego dla sprawy, dowodu z opinii biegłego na okoliczność ustalenia salda wzajemnych rozliczeń pomiędzy stronami , przy zastosowaniu reguł, określonych w art. 451 § 3 k.c.

Jej zdaniem, bez przeprowadzenia tego dowodu , Sąd ten nie mógł samodzielnie ocenić czy R. P. (1) był uprawnionym do tego, aby dokonana przez dłużników zapłatę mógł zarachować na poczet wcześniejszych , nie zaspokojonych dotąd zobowiązań, a tym samym nie mógł właściwie zweryfikować zarzutu zapłaty , którym bronili się pozwani w sporze zakończonym orzeczeniem , którego niezgodność z prawem stwierdził Sąd Najwyższy.

Z pozwany podniósł także , że początkowa data naliczania odsetek w pozwie określona jest nieprawidłowo albowiem powód może żądać odsetek od daty skutecznego wezwania pozwanego do spełnienia świadczenia, przesuniętej o czas niezbędny dla wykonania świadczenia przez Skarb Państwa. Zgodnie z brzmieniem art. 1060 § 2 k. p. c. w zw. z art. 1060 § 3 k. p. c w zw. z art. 455 k. c. termin ten nie może być krótszy niż 14 dni od doręczenia dłużnikowi stosownego wezwania.

Nietrafnie także , zdaniem Skarbu Państwa, powód zalicza do kosztów podlegających rozliczeniu pomiędzy stronami , tych , które poniósł w związku z zawezwaniem do próby ugodowej.

Argumentował, że niestawiennictwo na posiedzeniu Sądu , wyznaczonym dla rozpoznania wniosku o zawezwanie , było konsekwencją wcześniejszego , wyrażonego na piśmie stanowiska, w ramach którego Skarb Państwa kwestionował zasadność roszczenia powoda , co do zasady.

Odpowiadając na te argumenty, R. P. (1) twierdził , że jego szkoda jest następstwem niemożności dochodzenia roszczenia o zapłatę wskazanej wyżej kwoty , w drodze odrębnego procesu albowiem wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie , którego niezgodność z prawem została stwierdzona, decyduje o powadze rzeczy osądzonej w tym zakresie. Realizację przesłanki adekwatnego związku przyczynowego upatrywał natomiast w tym , iż zarzut spełnienia

świadczenia był jedynym zarzutem podnoszonym przez pozwanych w sprawie, w której wydano ten wyrok. Został on uwzględniony, chociaż nie było ku temu podstaw, co jest równoznaczne z istnieniem tego związku pomiędzy wydaniem orzeczenia w sprawie XII Ga 506/12, a szkodą powoda.

Odnosząc się do zarzutu błędnego określenia początkowej daty naliczenia odsetek, R. P. (1) cofnął pozew w tej części, która dotyczyła świadczenia odsetkowego za okres od 13 lutego 2013 r. do 17 kwietnia 2015 r, domagając się go, począwszy od 18 kwietnia 2015r, wskazując, że w jest ono należne od dnia następnego po dniu, w którym upłynął termin określony do dobrowolnego spełnienia przez stronę pozwaną świadczenia głównego, w wezwaniu, które Skarb Państwa otrzymał 10 kwietnia 2015r.

Zaprzeczył natomiast trafności argumentacji, w ramach której strona pozwana negowała zasadność uwzględnienia w ramach rozliczenia kosztów postępowania tych, które były związane z zawezwaniem do próby ugodowej.

Wyrokiem z dnia 20 czerwca 2016r, Sąd Okręgowy w Krakowie :

- zasądził od strony pozwanej Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Krakowie na rzecz powoda R. P. (1) kwotę 32 883, 07 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 18 kwietnia 2015r do 31 grudnia 2015r w i ustawowymi odsetkami za opóźnienie, począwszy od 1 stycznia 2016r [pkt I],

- w pozostałym zakresie postępowanie umorzył [pkt II],

- zasądził od strony pozwanej na rzecz powoda sumę 4 062 zł, tytułem kosztów procesu.

Uznając wszystkie, istotne dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności faktyczne za niesporne pomiędzy stronami,

Sąd Okręgowy ustalił, że :

W dniu 13 lutego 2013 r. Sąd Okręgowy w Krakowie oddalił apelację oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania apelacyjnego, uznając zarzuty podniesione w apelacji przez powoda za bezzasadne.

W wyroku, wydanym w dniu 16 stycznia 2015 r. Sąd Najwyższy stwierdził, że wyrok ten, w zakresie oddalającym apelację, jest niezgodny z prawem.

Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, iż niezasadny jest pogląd prawny, który stał podstawą wydanego przez Sąd Okręgowy orzeczenia, które wobec tego jest niezgodne z prawem, uznający, iż w sytuacji, gdy wierzyciel nie wskazał sposobu zarachowania, określonego w art. 451 § 2 k. c następuje powrót do reguł określonych w § 1 omawianego przepisu.

W wyniku błędnej wykładni tego przepisu niesłusznie uwzględniony został zarzut spełnienia świadczenia przez pozwanych w sprawie przed Sądem Okręgowym.

Uwzględnienie tego zarzutu, zdecydowało także o tym, że nie został przeprowadzony dowód z opinii biegłego na okoliczność ustalenia salda wzajemnych rozliczeń między stronami, do których powinny być zastosowane prawidłowo rozumiane reguły zaliczenia spełnionego świadczenia na poczet mającego, wobec tego samego wierzyciela, kilka wymagalnych zobowiązań dłużnika, wskazane w art. 451 § 3 k. c.

Rozważania prawne rozpoczął Sąd Okręgowy od przedstawienia podstaw normatywnych, w ramach których powód może domagać się, na podstawie art. 417¹§2 kc, wyrównania przez Skarb Państwa szkody, powstałej w następstwie wydania wyroku Sądu, którego niezgodność z prawem została stwierdzona orzeczeniem Sądu najwyższego mającego charakter właściwego prejudykatu.

Następnie, przenosząc te uwagi na gruntu rozstrzyganego sporu, ocenił roszczenia R. P. (1), w ich ostatecznym kształcie, za uzasadnione.

Przyjmując na wstępie tej części stanowiska prawnego , iż ciężar udowodnienia przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa [poza orzeczeniem stanowiącym prejudykat , na który R. P. powoływał się wprost] , a to samej szkody a także adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy wydaniem orzeczenia niezgodnego z prawem, a twierdzonym uszczerbkiem , spoczywa także na powodzie , zgodnie z ogólną regułą rozkładu ciężaru dowodzenia , wynikającego z art. 6 kc, ocenił, iż powód temu ciężarowi podolał.

Wskazał , że jego szkoda polega na braku możliwości uzyskania należnego mu od pozwanych świadczenia w sprawie zakończony wyrokiem , którego niezgodność z prawem została stwierdzona. Próba jego dochodzenia , w odrębnym , zainicjowanym obecnie procesie, zakończy się orzeczeniem formalnym , bodącym następstwem podniesienia przez zobowiązanych zarzutu powagi rzeczy osądzonej.

Przesłanka adekwatnego związku przyczynowego również została , zdaniem Sadu I instancji dowiedziona albowiem żadna ze stron , w postępowaniu zakończonym obecnie , nie domagała się przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego mającej być podstawą dla ustalenia salda wzajemnych rozliczeń, stron sporu prawomocnie zakończony , w oparciu o prawidłowe zastosowanie art. 451 §3 kc , na datę dokonywania zapłaty przez dłużników sumy 50 000 zł. Jej nie przeprowadzenie przed wydaniem orzeczenia przez Sąd II instancji, w sprawie XII Ga 506/12 , wytknął , jako jedną z przyczyn uznania tego wyroku za niezgodny z prawem , Sąd Najwyższy.

Dowód ten , w ocenie Sądu Okręgowego, powinien być wnioskowany przez Skarb Państwa , albowiem gdyby obowiązek taki dotyczyć miał powoda , opracowanie eksperta zmierzałoby do ustalenia okoliczności negatywnej , identyfikowanej przez Sąd z brakiem innych długów pozwanych wobec R. P..

Zaniechanie inicjatywy dowodowej po stronie Skarbu Państwa , przy równoczesnym zaakcentowaniu przez Sąd I instancji , iż strona pozwana twierdziła w sporze , że treść takiego opracowania eksperckiego jest niemożliwa do przewidzenia dostatecznie przekonuje , jego zdaniem także o realizacji przesłanki adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy wydaniem orzeczenia z dnia 13 lutego 2013r, a uszczerbkiem jakiego doznał powód.

Żądanie odsetkowe, po jego ostatecznym ukształtowaniu , które zdecydowało także o częściowym umorzeniu postępowania , Sąd I instancji ocenił jako w całości usprawiedliwione.

Rozstrzygając o kosztach procesu i stosując w tym zakresie zasadę odpowiedzialności za wynik sprawy , Sąd nie uznał za zasadne zaliczenie do nich , po stronie R. P. tych, które były związane z zawezwaniem do próby ugodowej. Ocenił przy tym , iż niestawiennictwo przedstawiciela Skarbu Państwa na posiedzeniu wyznaczonym dla rozpoznania wniosku powoda , nie było nieusprawiedliwione , skoro wcześniej strona pozwana zajęła wobec niego takie stanowisko , które w sposób jednoznaczny wykluczało ugodowe zakończenie sporu.

W apelacji od tego orzeczenia - Skarb Państwa reprezentowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa [Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej] , obejmując jej zakresem punkty I i III jego sentencji , domagał się jego zmiany, w zaskarżonej części , poprzez oddalenie powództwa w całości i obciążenie R. P. (1) kosztami procesu , należnymi stronie przeciwnej , oraz zasądzenia na rzecz Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kosztów postępowania apelacyjnego.

Jako wniosek ewentualny sformułował żądanie wydania , w zaskarżonej części , rozstrzygnięcia kasatoryjnego i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Środek odwoławczy został oparty na następujących zarzutach :

- naruszenia prawa procesowego , w sposób mający dla treści rozstrzygnięcia istotne znaczenie ,a to :

a/ art. 233 §1 kpc jako następstwa dokonania przez Sąd Okręgowy błędnej , bo sprzecznej z zasadami logiki , oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego , w następstwie czego doszło do nieprawidłowego ustalenia , iż R.

P. (1) wykazał w postępowaniu zarówno szkodę jak i adekwatny związek przyczynowy pomiędzy tym uszczerbkiem, a orzeczeniem z 13 lutego 2013r , którego niezgodność z prawem została stwierdzona przez Sąd Najwyższy,

b/ art. 232 kpc w zw z art. 227 kpc wobec błędnego przyjęcia przez Sąd , iż to strona pozwana , w drodze stosownych wniosków dowodowych miała dowodzić tego , że powód nie uzyskałby w sytuacji prawidłowego zastosowania przez Sąd Okręgowy , w sprawie o sygnaturze XII Ga 506/ 12 art. 451 §2 i 3 kc , orzeczenia zasądzającego na jego rzecz od pozwanych P. i K. J. kwoty 32 883, 07zł w takich warunkach , kiedy świadczona przez nich kwota 50 000 złotych , wobec braku , w ramach wzajemnych rozliczeń stron sporu , innych, wcześniejszych wierzytelności powoda na którą wpłata dłużników podlegałaby zaliczeniu , zgodnie z prawidłowo interpretowanymi jego regułami wynikającymi z tych norm.

Zdaniem skarżącego to na powodzie ciążył obowiązek dowiedzenia tego , że był uprawniony do takiego zaliczenia wpłaty pozwanych , a wobec tego zapłata ta nie niweczyła zasadności jego roszczenia o zapłatę wskazanej wyżej sumy .

Tylko w takim wypadku bowiem można by mówić o tym , że niezgodny z prawem wyrok Sądu Okręgowego z 13 lutego 2013r był źródłem szkody , której kompensacji domaga się powód w rozstrzyganym obecnie sporze,

c/ art. 232 kpc w zw z art. 227 , art. 217 §1 i 278 §1 kpc jako konsekwencji nietrafnego wniosku Sądu I instancji co do tego , że rozmiar szkody powoda został przezeń w postępowaniu dowiedziony , mimo , że jego ustalenie powinno było być , jako wymagające wiadomości specjalnych , poprzedzone przeprowadzeniem dowodu z opinii biegłego , o który R. P. (1) nie wnioskował.

Ustalenie wysokości szkody samodzielnie przez Sąd , bez takiej opinii , jedynie , w ocenie skarżącego , upewniania trafność wniosku co do niepoprawności rozstrzygnięcia poddanego kontroli instancyjnej.

- naruszenia prawa materialnego w następstwie nieprawidłowej wykładni i [lub] niewłaściwego zastosowania :

1/ art. 6 kc w zw z art. 451§ 3 kc wobec uznania , że to na stronie pozwanej spoczywał obowiązek dowodzenia braku szkody po stronie powoda oraz adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy wydaniem przez Sąd Okręgowy wyroku z dnia 13 lutego 2013r w sprawie XII Ga 506/12 , a tym uszczerbkiem , w sytuacji , gdy obowiązek taki obciążał R. P. (1) , który powinien był wykazać , że także w sytuacji gdyby Sąd rozpoznający jego apelację od wyroku Sądu I instancji , prawidłowo zastosował art. 451 § 3 kc , zasądziły od pozwanych J. na jego rzecz sumę 32 883,07zł.

2/ art. 361§1 i 2 kc , jako następstwa wadliwego przyjęcia , że pomiędzy zdarzeniem , które powód identyfikuje jako źródło szkody - wyrokiem w sprawie XII Ga 506/12- a tym uszczerbkiem, zachodzi adekwatny związek przyczynowy , mimo , że brak jest podstaw do usprawiedliwionego stwierdzenia , że powód rzeczywiście uzyskałby zasądzenie tej sumy , a po wtóre , iż mógłby ją skutecznie od dłużników wyegzekwować.

Odpowiadając na apelację , powód domagał się jej oddalenia , jako pozbawionej usprawiedliwionych podstaw oraz obciążenia Skarbu Państwa kosztami postępowania apelacyjnego.

Powtarzając argumenty , które prezentował w toku postępowania rozpoznawczego przed Sądem I instancji , R. P. (1) , w pełni aprobując stanowisko prawne Sądu Okręgowego , akcentował , w sposób szczególny , iż w toku postępowania zakończony wyrokiem z 13 lutego 2013r , pozwani nigdy nie negowali istnienia po ich stronie innych , wcześniejszych, wymagalnych zobowiązań wobec powoda, a zatem ta okoliczność mogła być uznana za pomiędzy stronami niesporną. Skoro tak , to powód mógł dokonać takiego zaliczenia na ich rzecz dokonanej przez pozwanych J. wpłaty 50 000 zł , wobec którego ich zarzut zapłaty był zarzutem chybionym . Przez to suma odpowiadająca szkodzie powoda, powinna być uznana za jemu należną [jak można domniema bez prowadzenia w tym zakresie postępowania dowodowego] . W tej sytuacji , to pozwany Skarb Państwa. , jak trafnie wskazał to Sąd Okręgowy, powinien dowodzić okoliczności przeczących takiej konkluzji w zakresie szkody powoda i jej adekwatnego związku z wyrokiem dotkniętym kwalifikowaną wadą , stwierdzoną w orzeczeniu Sądu Najwyższego.

Rozpoznając apelację , Sąd Apelacyjny rozważył :

Środek odwoławczy Skarbu Państwa jest uzasadniony , prowadząc do zmiany objętej nim części orzeczenia Sądu Okręgowego , w sposób wskazany w punkcie 1 wyroku Sądu II instancji.

Oceniając w pierwszej kolejności zarzuty natury procesowej, powiedziec należy , że nietrafnie strona pozwana podnosi ten spośród nich , którym kwestionuje ocenę zgromadzonych w sprawie dowodów z powodu naruszenia zasad logicznego rozumowania i reguł doświadczenia życiowego.

Zwrócić należy uwagę , iż jak wynika z treści uzasadnienia wyroku , wszystkie fakty, które zdaniem Sądu I instancji były relewantne z punktu widzenia treści rozstrzygnięcia, nie były pomiędzy stronami przedmiotem sporu, a w konsekwencji Sąd nie przeprowadzał oceny poszczególnych dowodów , w ścisłym znaczeniu tego pojęcia , do której można by tę krytykę , sformułowaną przez stronę skarżącą odnosić.

W ramach tego zarzutu strona pozwana przy tym nie twierdzi , że ocena w zakresie charakteru tych faktów, jako pomiędzy stronami niespornych , powinna być inna niż przyjął to Sąd Okręgowy .

To samo w sobie już wyklucza trafność stawianego zarzutu. Poza tym przeciwko jego poprawności przemawia to , iż gdyby wziąć pod uwagę sposób jego umotywowania, to w istocie nie jest on nakierowany na kwestionowanie oceny dowodów ale służy stronie powodowej do podważania dokonanej przez Sąd kwalifikacji okoliczności doniosłych dla treści wyroku , zgodnie z którą na ich podstawie R. P. (1) wykazał zarówno samą szkodę, identyfikowaną przezeń z niezasądzoną , a należną mu sumą 32 883,07r oraz adekwatny związek przyczynowy pomiędzy tym uszczerbkiem , a zdarzeniem szkodzącym , za które uznawał wyrok z 13 lutego 2013r.

Odpierając z podanych przyczyn ten zarzut , koniecznym jest jednak uzupełnienie faktów , dla którego podstawa są okoliczności wynikające z przebiegu postępowania zakończonego przed Sądem Okręgowym, w sprawie o sygnaturze XII Ga 506/12 , oraz te , których podstawą jest orzeczenie Sądu Najwyższego stwierdzające niezgodność z prawem wyroku SO z dnia 13 lutego 2013r.

Uzupełnienie to przedstawia się następująco:

Powód R. P. (1) prowadzi działalność gospodarczą, w zakresie przewozów pod firmą „ (...)wJ.. W jej ramach współpracował z pozwanymi K. i P. J. , prowadzącymi , J. , w formie spółki cywilnej działalność gospodarczą o tym samym , co powód , profilu.

Współpraca stron , trwała przez dłuższy czas i podczas jej przebiegu pomiędzy stronami doszło do powstania szeregu rozliczeń finansowych, związanych z wykonywaniem usług transportowych.

Wierzytelności z tych tytułów były przedmiotem roszczeń R. P. (1) , które skierował wobec kontrahentów do Sądu Rejonowego w T.

Obydwa zostały połączone przez Sąd do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia, pod sygnaturą V GC 143/12.

Pierwsze z nich , na ogólną sumę 59 721, 01, zł wraz z odsetkami, miało swoją podstawę w niezapłaconym dotąd wynagrodzeniu za wykonane przez powoda na rzecz pozwanych przewozy , które wynikało z kwot częściowych, stwierdzonych, w załączonych do pozwu fakturach.

Drugie z roszczeń , na kwotę 24 656, 16zł miało swoją podstawę w skapitalizowanym świadczeniu odsetkowym , które R. P. (1) wywodził z faktu zapłat świadczeń za wykonane przewozy , w terminach innych[późniejszych] niż wskazane w dokumentach rozliczeniowych , wystawionych przez niego wobec zamawiających.

Podjmując obronę procesową wobec tych roszczeń , P. i K. J. , w odniesieniu do świadczeń z tytułu skapitalizowanych odsetek, podnieśli zarzut nie wykazania stanu opóźnienia po ich stronie, co do poszczególnych świadczeń z tytułu cen

za zrealizowane usługi , w tym dowolność po stronie kontrahenta w sposobie naliczania odsetek , bez uwzględniania postanowień poszczególnych umów zawartych przez strony / zleceń transportowych / , w tym w szczególności tego , że terminy płatności za poszczególne usługi były terminami odroczonymi.

W odniesieniu do roszczenia wywodzonego z faktu nie zapłacenia części należności pozwani podnieśli zarzut przedawnienia co do kwoty łącznej 26 837,94 zł , a w pozostałej części [32 883, 07 zł] , zarzut zapłaty , która miała nastąpić poprzez przelew przez nich na rachunek bankowy powoda w dniu 3 marca 2011r kwoty 50 000 złotych. Dokonując go P i K.J. nie określili na poczet którego z pośród długów, jakie mieli wobec R. P. (1), zaliczają dokonywaną wpłatę.

W toku sporu powód podnosił , że zarzut zapłaty jest chybiony , wobec zaliczenia przezeń tej kwoty na poczet innych , wymagalnych zobowiązań pozwanych wobec niego aniżeli te, należności z których jest przedmiotem roszczenia dochłodzonego w sporze.

Przy czym nie określił w jaki sposób i na poczet jakich długów zapłaty tej dokonał.

Równocześnie jednak domagał się m.in. przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego z zakresu księgowości i rachunkowości dla określenia salda rozliczeń stron , na dzień dokonania przez pozwanych tej wpłaty oraz tego jak pozwani ją księgowali we własnej dokumentacji finansowej.

Ten wniosek dowodowy został oddalony przez Sąd Rejonowy jako bezprzedmiotowy , w warunkach interpretacji normy art. 451§ 3 kc , która później została zakwalifikowana przez Sąd Najwyższy jako , w sposób oczywisty, nieprawidłową.

/ dowód ustalenia zawarte w uzasadnieniu wyroku Sądu Rejonowego w T.- k.565- 573 akt VGC 143/12 , pismo powoda z dnia 2 lipca 2012r k. 549 i protokół rozprawy z dnia 7 września 2012r k. 559 v , tych akt /

W apelacji od tego orzeczenia R. P. (1) jako jeden z zarzutów , na którym oparł jej konstrukcję, powołał naruszenie art. 217 §1 kpc w zw z art. 278 §1 kpc , którego realizacji upatrywał w oddaleniu tego wniosku dowodowego , którą to decyzje procesową Sądu Rejonowego , wcześniej objął zarzutem naruszenia art. 162 kpc.

/dowód : apelacja powoda k. 581 wskazanych wyżej akt /

W motywach orzeczenia oddalającego te apelację, Sąd II instancji uznał ten zarzut za nieuzasadniony , oceniając ,że za pośrednictwem opinii biegłego, w sposób niedopuszczalny ze względu na charakter tego dowodu, R. P. (1) zmierza do czynienia ustaleń faktycznych, w miejsce swojej aktywności, w zakresie przedstawiania i dowodzenia faktów , które mają potwierdzać zasadność zgłoszonych przez niego roszczeń.

/ dowód uzasadnienie wyroku oddalającego apelację k. 626 tych akt /

W uzasadnieniu wyroku z dnia 16 stycznia 2015r b , stwierdzającego niezgodność z prawem części wyroku Sądu II instancji , Sąd Najwyższy wskazał, w sposób jednoznaczny na to , że wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego, mającej ustalić saldo wzajemnych rozliczeń przeprowadzonych według prawidłowo interpretowanych reguł wynikających z normy art. 451 §3 kc , na datę dokonania wpłaty kwoty 50 000 złotych przez pozwanych , należało uwzględnić , gdyż opracowanie eksperckie było niezbędne dla potwierdzenia tezy R. P. zgodnie z którą pozwani J. mieli wobec niego inne , wcześniejsze, wymagalne zobowiązania na które powinno nastąpić zaliczenie dokonanej wpłaty [tym samym niwecząc zasadność zarzutu zapłaty , którym bronili się , wobec tej części roszczenia powoda , która obejmowała , sumę 32 883,07zł.

/ dowód uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2015r , w sprawie o sygnaturze III CNP 1/ 14 k. 12 akt /

Przy tak dokonanym uzupełnieniu okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia , przy przyjęciu za własne także tych , których dokonał Sąd Okręgowy , przechodząc do oceny pozostałych zarzutów procesowych , Sąd Apelacyjny uznaje , iż są one uzasadnione.

Ma rację Skarb Państwa zarzucając naruszenie art. 232 §1 kpc w zw z art. 227 kpc.

To bowiem powód , a nie strona pozwana , miał obowiązek poprzez zgłaszane w postępowaniu rozpoznawczym dowody , wykazać zarówno samą szkodę poniesioną przez to , że Sąd Okręgowy, w sprawie XII Ga 506 /12 wydał wyrok niezgodny z prawem jak i adekwatny związek przyczynowy pomiędzy tym zdarzeniem szkodzącym, a doznany przez niego uszczerbkiem.

W tym kontekście ma rację strona pozwana twierdząc , że myli się Sąd I instancji wskazując , że to ona miała obowiązek dowodzić faktów wskazujących na to , iż w warunkach prawidłowego zastosowania przez Sąd rozstrzygający aplikację R. P. (1) art. 451 § 3 kc i tak nie uzyskałby on korzystnego dla siebie rozstrzygnięcia poprzez zasądzenie na jego rzecz od pozwanych kwoty 32 883, 07 zł ale to powód był zobligowany podjąć inicjatywę i dowieść , że w warunkach prawidłowego zastosowania tego przepisu przez Sąd jego roszczenie , w wyżej wymienionym zakresie, byłoby uznane za zasadne. To rzeczą zatem R. P. było dowodzić , że w relacjach umownych stron , K. i P. J. byli zobowiązani wobec powoda z tytułu innych , wcześniej wymagalnych długów niż te , które były przedmiotem jego roszczenia, w sporze wytoczonym przed Sąd Rejonowy w T. w zakresie , wskazanej wyżej kwoty i wobec tego właściwie zastosowana norma art. 451 §3kc uprawniała do wniosku , iż ich zarzut zapłaty kwoty 50 000 złotych , dokonanej w dniu 3 marca 2011r nie może rodzi skutku oddalenia tej części powództwa. Oto bowiem pozwani pomimo jej dokonania pozostają wobec niego zobowiązanymi do zapłaty tej kwoty.

Zasadnym jest również ostatni z zarzutów procesowych , ściśle związany z poprzednio omówionym , w ramach którego skarżący neguje sposób zastosowania przez Sąd Okręgowy art. 232 §1 w zw z art. 227, 217 §1 i 278 §1 kpc.

Zasadnie Skarb Państwa argumentuje , że szkoda powoda nie została przez niego wykazana a jej udowodnienie tak co do zasady jak i wysokości , wymagało zasięgnięcia opinii biegłego , którego wiadomości specjalne , które pozwoliły by mogły na stwierdzenie jaki był stan rozliczeń stron na datę dokonywania wpłaty przez pozwanych kwoty 50 000 złotych. Dopiero ich określenie pozwoliło by mogły na sformułowanie wniosku co do tego czy mechanizm zaliczenia świadczenia na poczet kilku wymagalnych długów , świadczenia dłużnika rzeczywiście w relacjach pomiędzy R. P. i pozwanymi w sprawie VGC 143/12 SR w T. i XII Ga 56/12 Sądu Okręgowego w Krakowie określony przez art. 451 kc , w tym w szczególności , wobec okoliczności faktycznych ujawnionych w tamtym postępowaniu opisany przez §3 tej normy , w ogóle mógł mieć zastosowanie, a zastosowany poprawnie prowadzić do uznania roszczenia powoda , w odniesieniu do sumy 32 883, 07 zł za w całości albo też w części lub w części za usprawiedliwione.

Trzeba także zwrócić uwagę , do czego nawiązuje także autor apelacji , że przy braku inicjatywy dowodowej powoda , w zakresie prowadzenia dowodu z opinii biegłego z zakresu księgowości i rachunkowości w obecnie prowadzonym postępowaniu , materiał dowodowy przez niego zaofiarowany i wyczerpujący się w przedłożeniu odpisu orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2015r w sprawie III CNP 1/14 , nie był wystarczającym dla uznania , że szkoda podlegająca wyrównaniu, pozostająca w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem szkodzącym, rzeczywiście powstała.

Trzeba przy tym zwrócić uwagę , że Sąd Najwyższy uznając wyrok z 13 lutego 2013r Sądu Okręgowego w Krakowie za , w części , niezgodny z prawem, nie przesądził powstania tego uszczerbku po stronie powoda ani [tym bardziej] nie określił jego rozmiarów ilościowych. Przeciwnie, wskazał w tym zakresie ,na potrzebę przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego , w zakresie postulowanym przez powoda - autora apelacji w tamtym postępowaniu , podnosząc , że było błędem Sądu rozstrzygającego jego środek odwoławczy , w sprawie XII Ga 506/12 , uznanie oddalenia takiego tego wniosku przez Sąd I instancji za poprawne , a o jego popełnieniu zdecydowało kwalifikowane naruszenie prawa – normy art. 451 §3 kc.

Zasadnie podniesione zostały także zarzuty naruszenia prawa materialnego.

Norma art. 417¹ kc stanowiąca ogólną regulację prawnej odpowiedzialności władzy publicznej za szkodę wyrządzoną na skutek podjęcia lub zaniechania dokonania czynności konwencjonalnej o charakterze władczym, wśród których jedną jest orzeczenie Sądu, pozostaje podstawą odpowiedzialności Skarbu Państwa o charakterze deliktowym, a chociaż została dodatkowo, z woli ustawodawcy, ograniczona do sytuacji w której ta niezgodność sposobu postępowania władzy publicznej z regułami wynikającymi z przepisów prawa, zostanie stwierdzona wydanym w odrębnym postępowaniu orzeczeniem [prejudykatem], to jednak nadal możliwość nałożenia na Skarb Państwa obowiązku naprawienia, tak identyfikowanego uszczerbku, wymaga wykazania samej szkody oraz adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy zdarzeniem szkodzącym [tu : orzeczeniem Sądu], a tym uszczerbkiem podlegającym indemnizacji.

Nie może budzić przy tym wątpliwości, że realizacje obu tych przesłanek ma udowodnić dochodzący odszkodowania.

Dlatego też trafnie strona pozwana stawia pierwszy z zarzutów prawno - materialnych, w ramach którego neguje stanowisko prawne Sądu I instancji zgodnie z którym to Skarb Państwa miał dowodzić faktów potwierdzających, ich brak.

W tym kontekście powiedzieć trzeba, iż nie ma racji R. P. (1) twierząc, że szkodę po jego stronie należy z utożsamić z będącą konsekwencją wyroku, którego niezgodność z prawem [w części] została stwierdzona, niemożnością ponownego dochodzenia roszczenia o zapłatę kwoty 32 883, 07 zł.

Taka identyfikacja uszczerbku powoda opiera się na mylnym, bo dowolnym, założeniu, że kwota ta jest R. P. (1) od K i P., J. należna.

Aby tę ocenę potwierdzić powód był zobowiązany dowodami powołanym w obecnie prowadzonym postępowaniu, wykazać, że rzeczywiście tak jest, a w szczególności, iż wcześniej istniejące i wymagalne długi pozwanych wobec niego, przy prawidłowym zastopowaniu mechanizmu zaliczania opisanego w art. 451 §3 kc, rzeczywiście uzasadniały wniosek prawny o nietrafności zarzutu zapłaty, wobec czego wpłata przez pozwanych w dniu 3 marca 2011r, kwoty 50 000 złotych nie doprowadziła do efektu umorzenia w zakresie kwoty, którą R. P. uznaje za nadal sobie przysługującą od byłych kontrahentów.

Brak aktywności dowodowej R. P. (1), w warunkach kwestionowania przez stronę pozwaną zarówno zasady jak i wysokości dochodzonego roszczenia powoduje, że usprawiedliwionym jest przyjęcie, że powód nie wykazał uszczerbku, którego wyrównania się domaga.

Trafnie podnosi także apelujący zarzut naruszenia art. 361 §1 i 2 kc

Nie ma bowiem racji Sąd I instancji, wskazując w motywach rozstrzygnięcia, iż powód podołał obowiązkowi udowodnienia faktów z których dostatecznie wynikałoby, że pomiędzy identyfikowaną przez niego szkodą a zdarzeniem stanowiącym jej źródło - wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 13 lutego 2013r, wydanym w sprawie o sygnaturze XII Ga 506/12, zachodzi adekwatny związek przyczynowy.

W tym zakresie R. P. (1) powinien był dowieść, że gdyby nie kwalifikowany błąd Sądu rozstrzygającego jego apelację, w zakresie wykładni normy art. 451 §3 kc, jego żądanie w części dotyczącej zapłaty przez przeciwników procesowych kwoty 32 883, 07 zł, zostałyby uwzględnione.

Takich faktów powód nie powoływał a także w konsekwencji, nie podejmował jakikolwiek inicjatywy dowodowej aby takich okoliczności dowieść, mimo, że pozwany Skarb Państwa od samego początku sporu, negował istnienie takiego związku.

Podzielając zatem także i ten zarzut, Sąd Apelacyjny, uznając środek odwoławczy za uzasadniony orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku, na podstawie art. 386 §1 kpc w zw z art. 417¹ §2 kc

Podstawą rozstrzygnięcia o kosztach procesu była norma art. 98 §1 i 3 kpc w zw z art. 99 kpc oraz art. 108 § kpc i wynikająca z niej, dla wzajemnego rozliczenia stron z tego tytułu, zasada odpowiedzialności za wynik sprawy

Orzekając o kosztach postępowania apelacyjnego, Sąd II instancji, stosując tę samą zasadę i normy, jak również przepis art. 391 §1 kpc, uwzględnivszy wartość przedmiotu zaskarżenia, kwotę obciążającą R. P. (1) na rzecz Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, ustalił na podstawie §2 pkt 5 w zw z §10 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia MS w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia 22 października 2015[DzU z 2015 poz. 1800.

Równocześnie Sąd nie obciążył powoda opłatą od apelacji, której Skarb Państwa nie miał obowiązku ponosić, stosując odpowiednio ust. 5 art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z 28 lipca 2005r [jedn. tekst DzU z 2016 poz.623]

SSA Grzegorz Krężolek SSA Andrzej Struzik SSA Paweł Czepiel